

Poliisilaitoksille moitteita virheistä kotietsinnöissä

Tiedotteita julkaistaan oikeusasiamiehen ratkaisuksista, jotka ovat johtaneet toimenpiteeseen tai joilla voi muuten olla yleistä mielenkiintoa.

Poliisilaitoksille moitteita virheistä kotietsinnöissä

Julkaistu 20.9.2011

Kotietsinnän laillisuuden voi saattaa käräjäoikeuden arvioitavaksi

Apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuoja on ratkaissut kymmenen kantelua, joissa hän arvostelee eri poliisilaitosten menettelyä kotietsinnöissä. Kritiikki kohdistuu useimmiten siihen, että poliisi ei ollut antanut asunnon haltijalle mahdollisuutta olla läsnä kotietsinnässä, vaikka tämä onkin lain lähtökohta.

Myös kiinniotetulle on lähtökohtaisesti tarjottava mahdollisuutta olla läsnä kotietsinnässä. Useissa tapauksissa poliisi oli kuitenkin vienyt kiinniotetun epäillyn pois kotoaan ennen kotietsintää. Pajuoja toteaa myös, ettei poliisikoiran käyttäminen ole peruste kieltää asunnon haltijan läsnäolo.

Poliisi voi tehdä kotietsinnän, vaikka asunnon haltija ei ole paikalla. Tällöin poliisin tulisi dokumentoida kotietsintä huolellisesti, esimerkiksi kuvaamalla. Etsinnästä tulee myös tällaisissa tapauksissa ilmoittaa viipymättä, esimerkiksi jättämällä asuntoon ilmoitus.

Yhdessä tapauksessa Pajuoja arvostelee poliisia siitä, ettei etsinnällä aiheutettua sotkua ollut siivottu. Toisessa tapauksessa kotietsinnälle autossa ei ollut ollut laillisia edellytyksiä eikä siitä ollut tehty pöytäkirjaa.

Pajuoja on aiemminkin arvostellut poliisia samantyyppisistä asioista, mm. oikeusasiamiehen uusimmassa, vuoden 2010 kertomuksessa.

AOA Pajuojan päätökset kokonaisuudessaan:

dnro 4073/4/09, Helsingin poliisilaitos,

dnro 4194/4/09, Helsingin poliisilaitos,

dnro 100/4/10, Helsingin poliisilaitos,

dnro 1065/4/10, Keski-Suomen poliisilaitos,

dnro1230/4/10, Lapin poliisilaitos,

dnro1288/4/10, Oulun poliisilaitos,

dnro1658/4/10, Lapin poliisilaitos,

dnro 3586/4/10, Pirkanmaan poliisilaitos,

dnro 3644/4/10, Varsinais-Suomen poliislaitos ja

dnro 4332/4/10, Länsi-Uudenmaan poliisilaitos

Kotietsinnän voi viedä käräjäoikeuteen

Elokuun alusta voimaan tulleen pakkokeinolain muutoksen myötä kotietsinnän laillisuuden on voinut saattaa käräjäoikeuden arvioitavaksi. Se, jonka luona kotietsintä on tehty, voi vaatia käräjäoikeutta tutkimaan, oliko kotietsinnälle edellytyksiä ja menetel-tiinkö siinä lainmukaisesti.

Nyt ratkaistuissa kanteluissa esiin tulleille kysymyksille on siis säädetty nimenomaiseksi oikeusturvakeinoksi mahdollisuus saattaa kotietsintä tuomioistuimen arvioitavaksi.

Lainmuutos johtui Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen helmikuussa 2011 antamista ratkaisuksista, joissa katsottiin, ettei kotietsintää koskeva lainsäädäntömme sisältänyt riittäviä oikeusturvakeinoja.

Lainmuutos koskee vain kotietsintöjä, jotka on toimitettu lainmuutoksen tultua voimaan. Asia on saatettava tuomioistuimen käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa siitä, kun vaatimuksen esittäjä sai tiedon kotietsinnästä.

Poliisin tulee tiedottaa valitusmahdollisuudesta

Apulaisoikeusasiamies Pajujan mielestä ei riitä, että valitusmahdollisuudesta on säädetty. Viranomaisten on aktiivisesti huolehdittava, että pakkokeinojen kohteiksi joutuvien oikeusturva toteutuu myös käytännössä.

Hän katsookin, että poliisin tulisi ilmoittaa kotietsinnän kohteelle mahdollisuudesta saattaa etsinnän laillisuus käräjäoikeuden arvioitavaksi. Tämän voisi tehdä helposti lomakkeella jo kotietsinnän aikana tai viimeistään, kun siitä ilmoitetaan jälkikäteen.

Pajujan mukaan ilmoitusvelvollisuuden käyttöönotto voitaisiin ensi vaiheessa toteuttaa esitutkintaviranomaisten sisäisellä ohjeistuksella. Asiasta tulisi kuitenkin jatkossa säätää lailla.

Apulaisoikeusasiamies Pajuoja on pyytänyt mm. oikeusministeriötä ja Poliisihallitusta ilmoittamaan toimenpiteistään 15.1.2012 mennessä.

AOA Pajujan päätös 8.9.2011 dnro 3229/2/11 kokonaisuudessaan

Lisätietoja antaa vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Juha Haapamäki, puh. 09 432 3334.

Näytä »

Ratkaisut

Tarkastukset

Lausunnot

Tiedotteet

Eduskunnan oikeusasiamies

Yhteystiedot

Postiosoite: 00102 Eduskunta
Käyntiosoite: Arkadiankatu 3
Puhelin: 09 4321 (eduskunnan vaihde)
oikeusasiamies@eduskunta.fi

Tietosuoja ja evästeet
Saavutettavuuseloste
Sivukartta

